

Výročné školské správy ako prameň k dejinám školstva (a ich spracovávanie v Univerzitnej knižnici v Bratislave)

Medzinárodná vedecká konferencia

**Dejiny školstva a pedagogiky na Slovensku
koncom 19. a začiatkom 20. storočia**

28.11.2007 Univerzitná knižnica

Katarína Pekařová
Mgr. Bronislava Svobodová

- Vývoj výročných školských správ
- Charakteristika dokumentu
- Etapy spracovávania

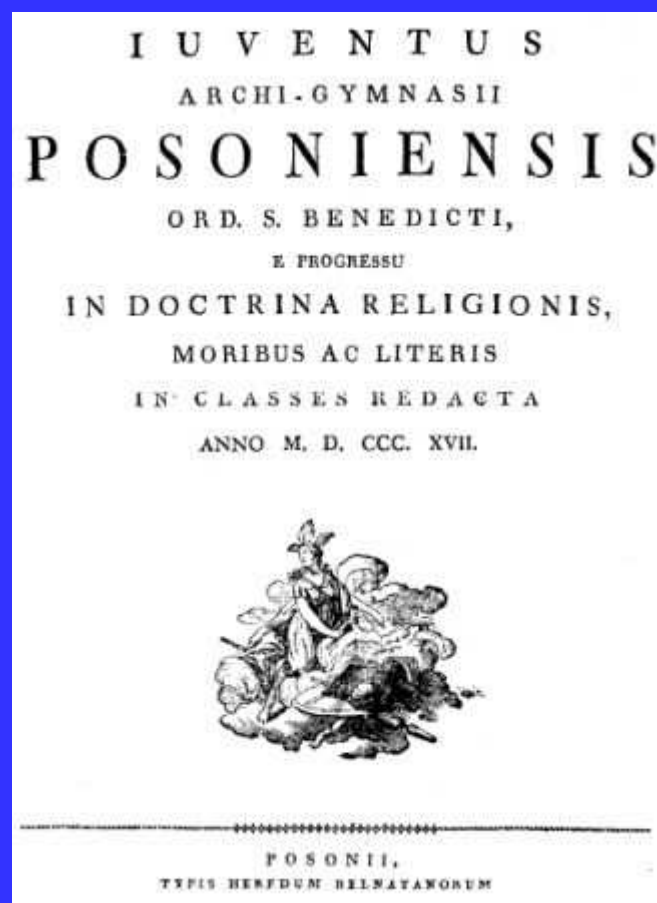
heuristika a štruktúra bibliografií

r. 1701-1850

r. 1918/19-1952/53

r. 1851-1918

- Záver

Výročné školské správy v zrkadle času

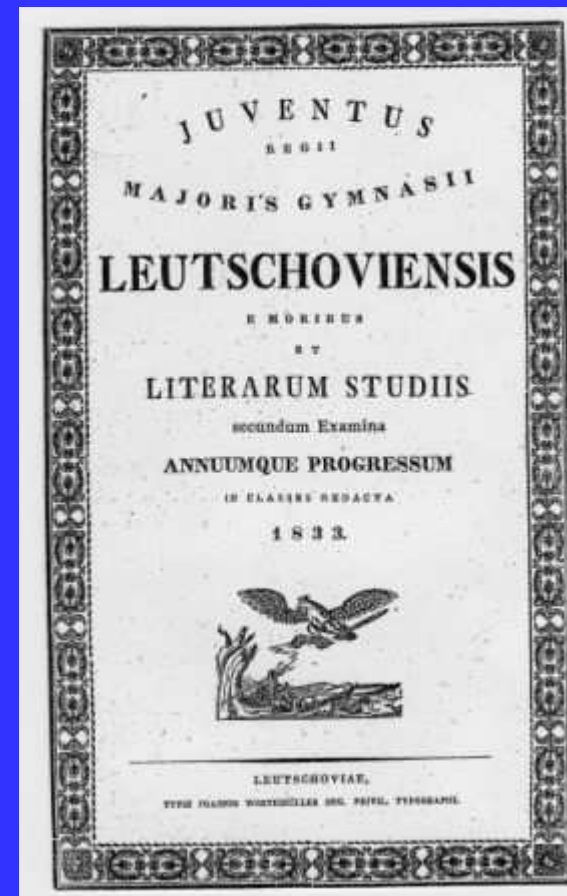
- Obdobie do r. 1850
 - pozvánky na výročnú školskú slávnosť
- Entwurf der Organisation der Gymnasien und Realschulen in Österreich 1849 resp. 1850
 - Vedeckú štúdiu
 - Učebný plán
 - Štatistické údaje o školstve
 - Nariadenia a predpisy
 - Zmeny nariadení
 - Prírastky vo fondoch školských pomôcok, knižníc
- Po r. 1918
 - zákonné nariadenia

Základné časti dokumentu

I. časť – informácie o priebehu školského roka (kuratórium, profesorský zbor, kronika školy, učebné pomôcky, podpory a štipendiá, menoslov žiakov, zoznam učebníc)

II. časť- výsledky vedeckej práce pedagógov (štúdie, state úvahy, eseje, odborné články, biografie)

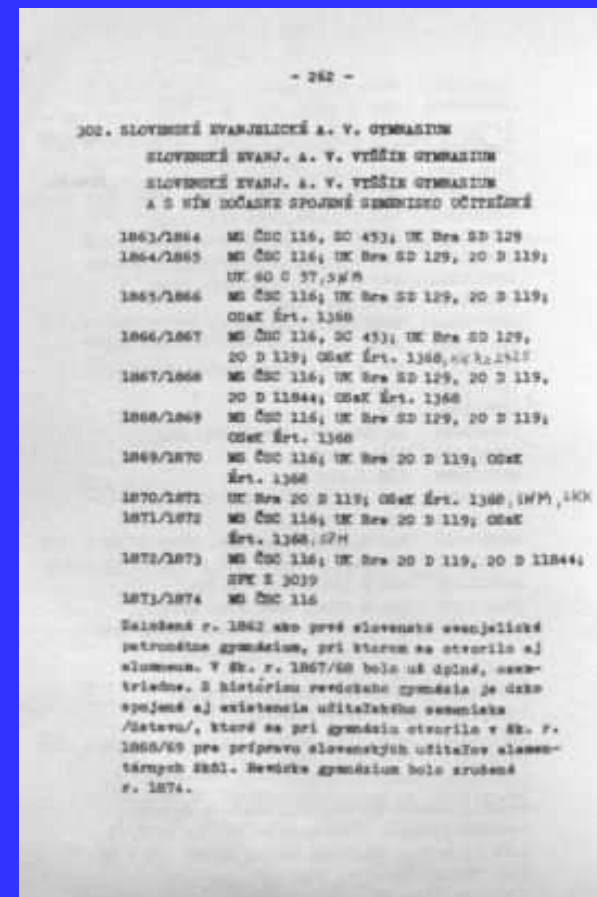

Spracovávanie výročných školských správ

- HEURISTIKA
 - 26 knižníc na Slovensku
 - 15 zahraničných knižníc
 - 49 knižníc archívov na Slovensku
 - 47 knižníc múzeí na Slovensku

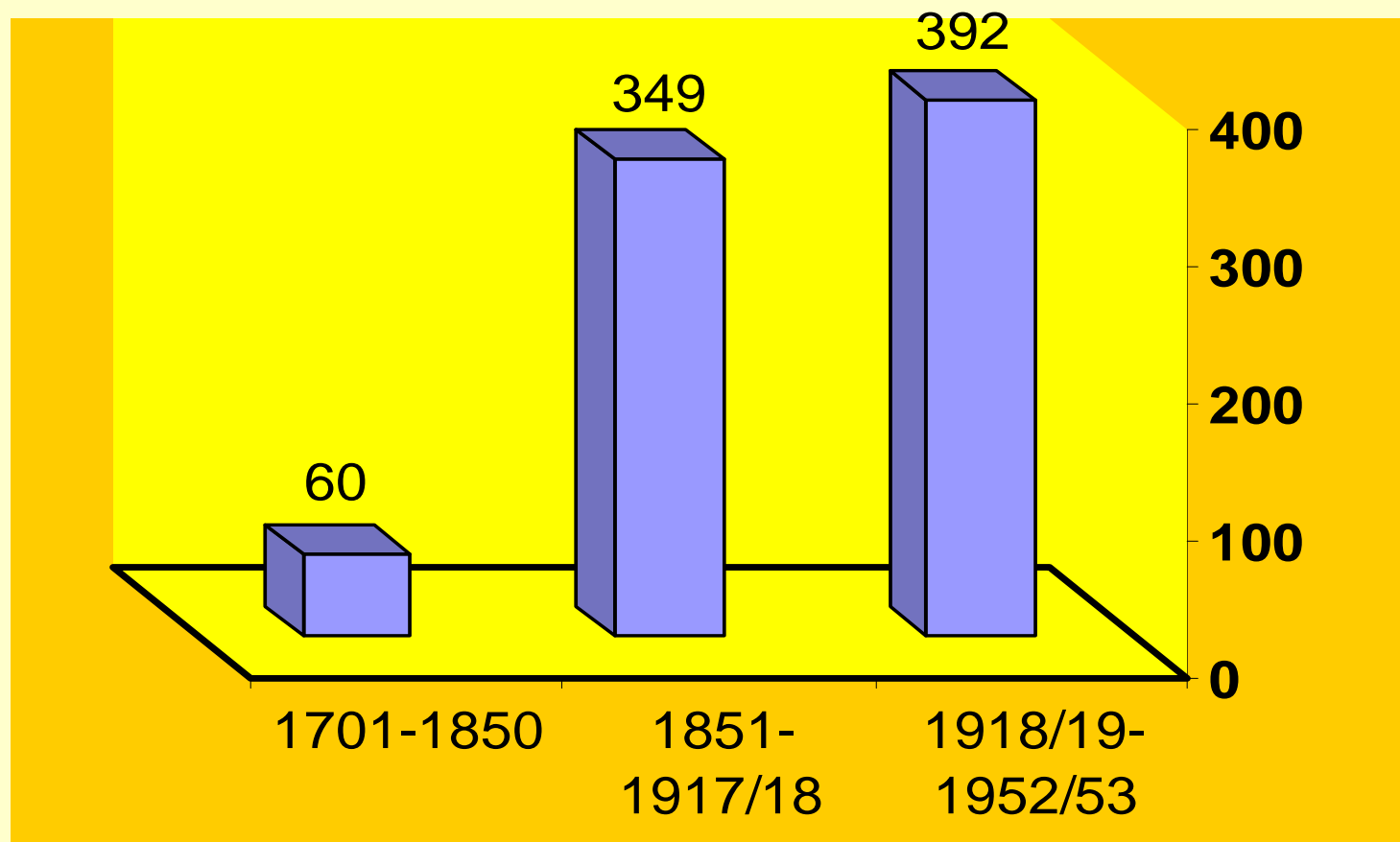
Výročné správy škôl z územia Slovenska za roky 1701-1965. Provizórny súpis. 1-2 Zväzok. Zostavili: Želmíra Gešková a Tatiana Vančová. Bratislava : UK, 1985-86

1. zväzok (do r. 1965) registruje VSŠ 448 rôznych škôl
2. zväzok (do r. 1918) registruje VSŠ 423 škôl

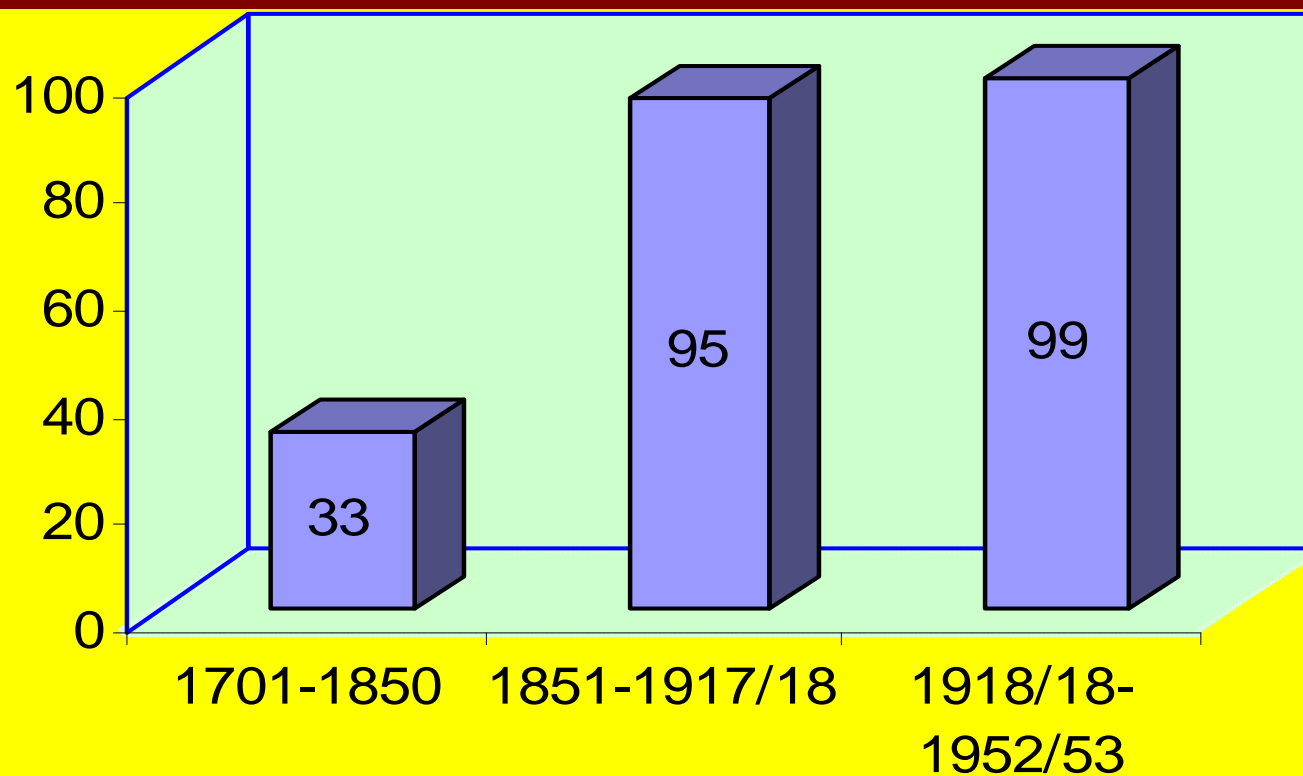
Členenie VŠS 1701-1965

Zachované výročné správy škôl

Lokality – VŠS 1701-1965

Počet lokalit zachovaných VŠS

- Etapy komplexného bibliografického spracovania

1701-1850; súpis + rozpis článkov

191 8/19-1952/53; súpis + rozpis článkov

1851-1918 – futurum

- Štruktúra bibliografických diel

bibliograficko-popisná časť usporiadaná podľa SÍDLA školy

bibliografický záznam tvorí kompletná séria VŠS jednej školy

záhlavie – najstarší názov školy s pripojením zmeny názvu
dôraz na bibliografickej poznámke

Výsledky spracovania VŠS 1701-1850

BIBLIOGRAFIA VÝROČNÝCH SPRÁV ŠKÔL
Z ÚZEMIA SLOVENSKA 1701-1850. Zostavila
Ľubica Krišková. Bratislava : Univerzitná
knižnica, 2006. 180 s.

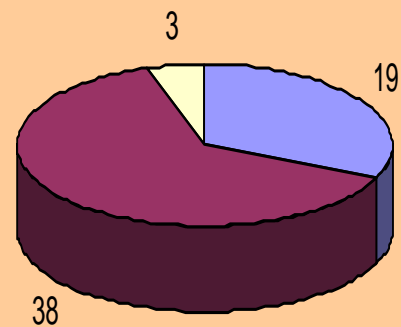
DATABÁZA výročných správ škôl z územia
Slovenska 1701-1850

<http://phobos.ulib.sk/wwwisis/retro.htm>

VŠS 1701-1850

- registruje VŠS 60 typov rôznych škôl v 33 lokalitách
- 605 bibliografických záznamov

Rozdelenie škôl podľa poskytovaného vzdelania 1701-1850

■ základné ■ stredné ■ vysoké

1701-1850 – celkový prehľad

	B. Bystrca	B. Štiavnica	Bardejov	Bratislava	Brezno	Čalovo	Hlohovec	Kežmarok	Komárno	Košice	Kremnica	Krupina	Levice	Levoča	L. Hrádok	L. Mikuláš	Lučenec	Modra	Nitra	Nové M.n.V	Nové Zámky	Podolinec	Prešov	Prievidza	Rožňava	Ružomberok	Sabinov	Skalica	Sv. Jur	Trenčín	Trnava	Trstená	Žilina
školy	4	3	1	8	1	1	1	2	3	1	2	3	3	1	1	1	1	2	1	1	1	2	2	2	2	1	2	2	2	1	2	1	1
základné	1	-	-	1	-	1	1	-	1	1	-	1	1	1	1	1	1	-	1	1	-	-	1	-	1	-	1	1	1	1	1	1	-
Stredné*	2	2	-	2	1	-	-	1	1	1	1	1	2	-	-	-	1	1	-	1	1	2	1	2	1	1	1	1	1	1	1	-	1
Odborné	1	1	1	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
vysoké	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Katolíck	-	1	-	2	1	-	-	-	1	-	1	1	1	1	-	-	-	1	-	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ev.+ref.	1	1	-	2	-	1	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
svetské	1	-	1	1	-	-	1	-	-	1	-	1	1	1	1	1	1	-	1	1	-	1	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	
18 stor.	1	3	-	13	-	-	-	-	8	-	-	-	13	-	1	-	-	9	-	-	6	-	-	-	-	1	-	-	2	7	-	1	
19. stor.	11	49	1	42	1	1	1	2	22	16	11	3	27	67	4	6	3	2	43	1	10	28	52	3	6	8	2	49	11	11	37	3	6
Celkom*	12	52	1	55	1	1	1	2	22	25	11	3	27	80	4	7	3	2	52	1	10	34	52	3	6	8	3	49	11	13	44	3	7

1701-1850

Aspekt – úroveň vzdelania, správca školy

Školy podľa úrovne vzdelania	Základné (19)	Všeobecno vzdelávacie (31)	Stredné odborné (4)	Vysoké (3)	Dievčenské (3)
Školy podľa správcu školy	Katolícke rádové (21)	Evanjelické (13)	Reformovanej cirkvi (2)	Odborné (4)	Svetské (20)
Počet škôl v jednotlivých mestách	8 škôl – 1x (Bra)	4 školy – 1x (BB)	3 školy – 3 x (KS, Levoča, BŠ)	2 školy – 10x	1 škola – 10

Aspekt jazykový, chronologický

Počet záznamov 18. storočia (do 1800)	65
Počet záznamov 1801-1850 (z nich do 1830)	540 (z nich 271)
Počet záznamov v GER	7 (z toho najst. 1789) = 1x v 18. stor.
Počet záznamov v HUN	78 (najst. 1797) = 1x 18. stor.
Počet záznamov v LAT	520

Výsledky spracovávanania VSŠ 1918/19-1952/53

- Tlačou vydaná BIBLIOGRAFIA VÝROČNÝCH SPRÁV ŠKÔL Z ÚZEMIA SLOVENSKA ZA ŠKOLSKÉ ROKY 1918/19-1952/53. Zostavili Ž. Gešková- L. Krišková. Martin : Matica slovenská, 1998. 780 s. (súpis)
- On-line DATABÁZY: - Bibliografia článkov z výročných školských správ z územia Slovenska za škol. r. 1918/19-1952/53 (rozpis)

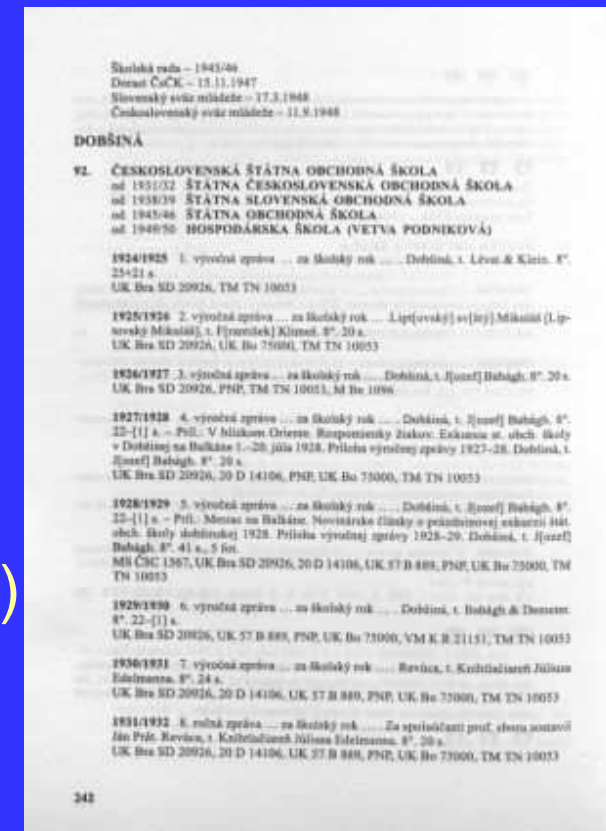
<http://phobos.ulib.sk/wwwisis/clankyVSS.htm>

- Biografie vo výročných školských správach 1918/19-1952/53

<http://phobos.ulib.sk/wwwisis/biografiaVSS.htm>

Štruktúra tlačou vydanej BG 1918/19-1952/53

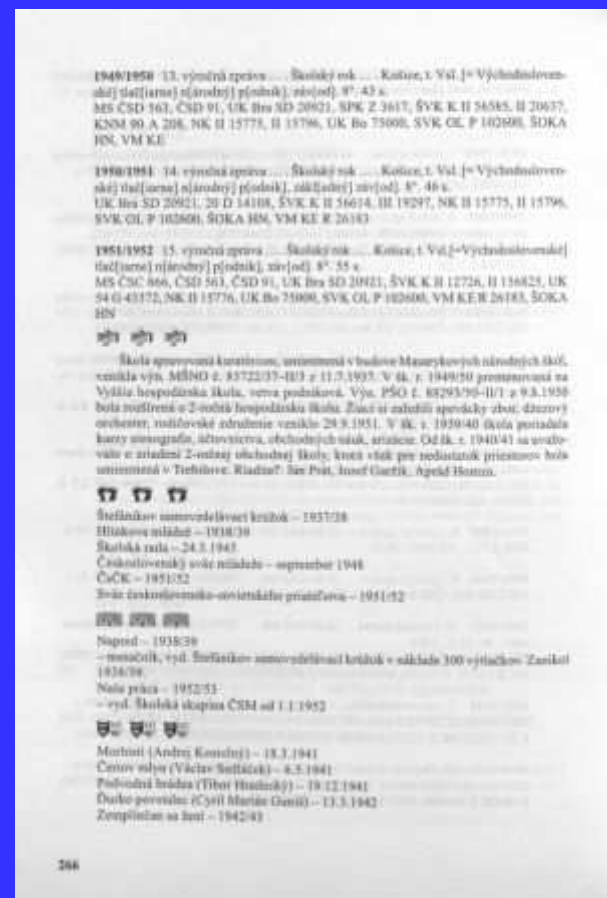
- Vstupná štúdia
- Bibliograficko-popisná časť
 - usporiadaná podľa sídla školy
 - združené záhlavie (zmeny názvu školy)
 - bibliografická poznámka
- Registre
 - menný + tlačiarov + štud. spolkov a krúžkov + štud. novín a časopisov + štud. divad. predstavení

Bibliografická poznámka

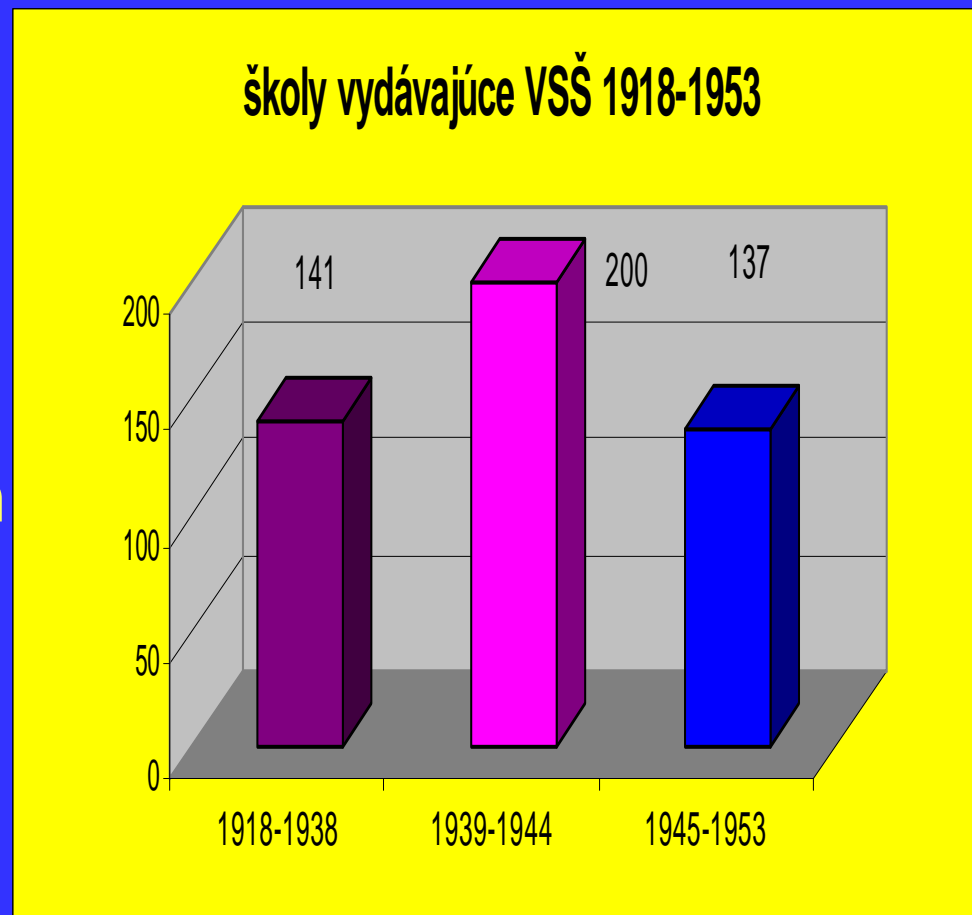
4 základné časti (piktogramy)

1. Vývoj školy za sledované obdobie
2. Študentské spolky a organizácie
3. Študentské noviny a časopisy
4. Študentské divadelné predstavenia

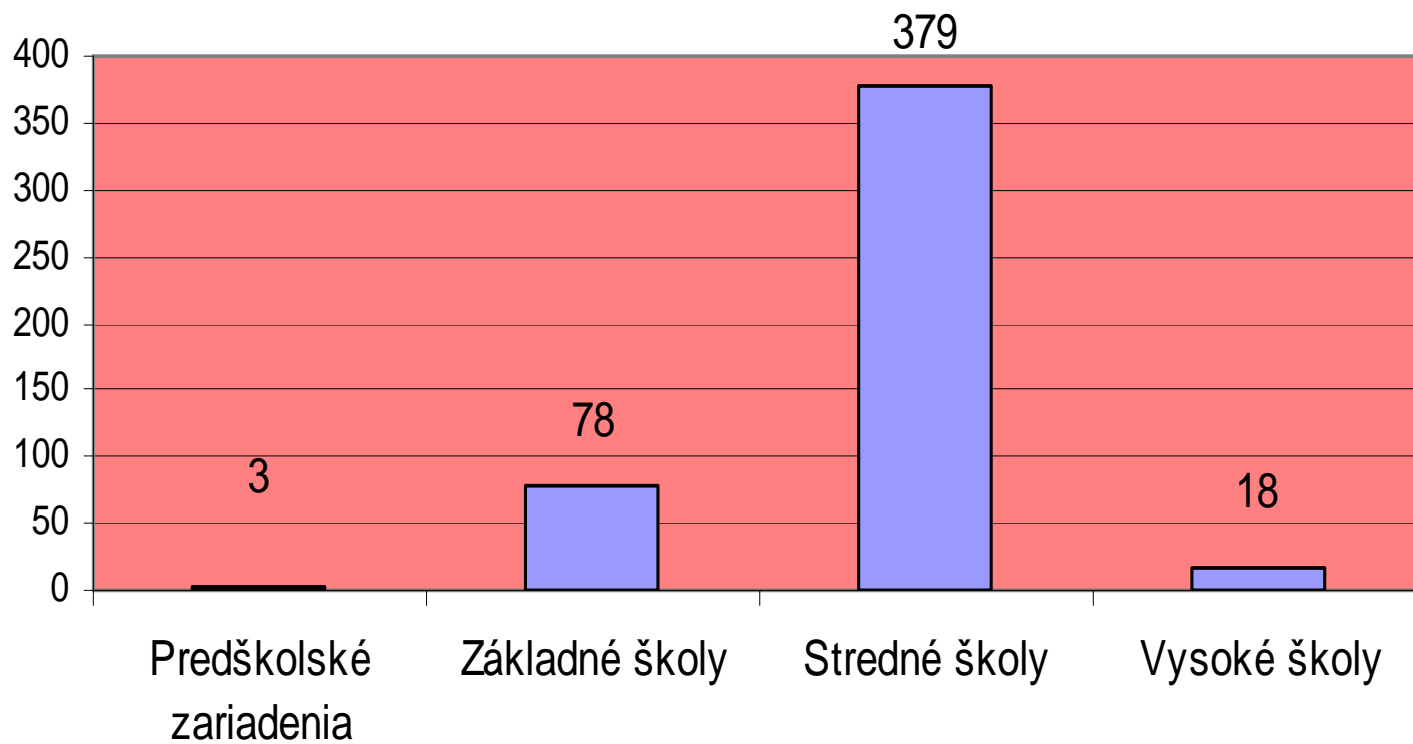
VŠS 1918/19-1952/53

- Evidujeme 392 škôl v 99 lokalitách
- Podrobnejšie členenie podľa dejín Slovenska

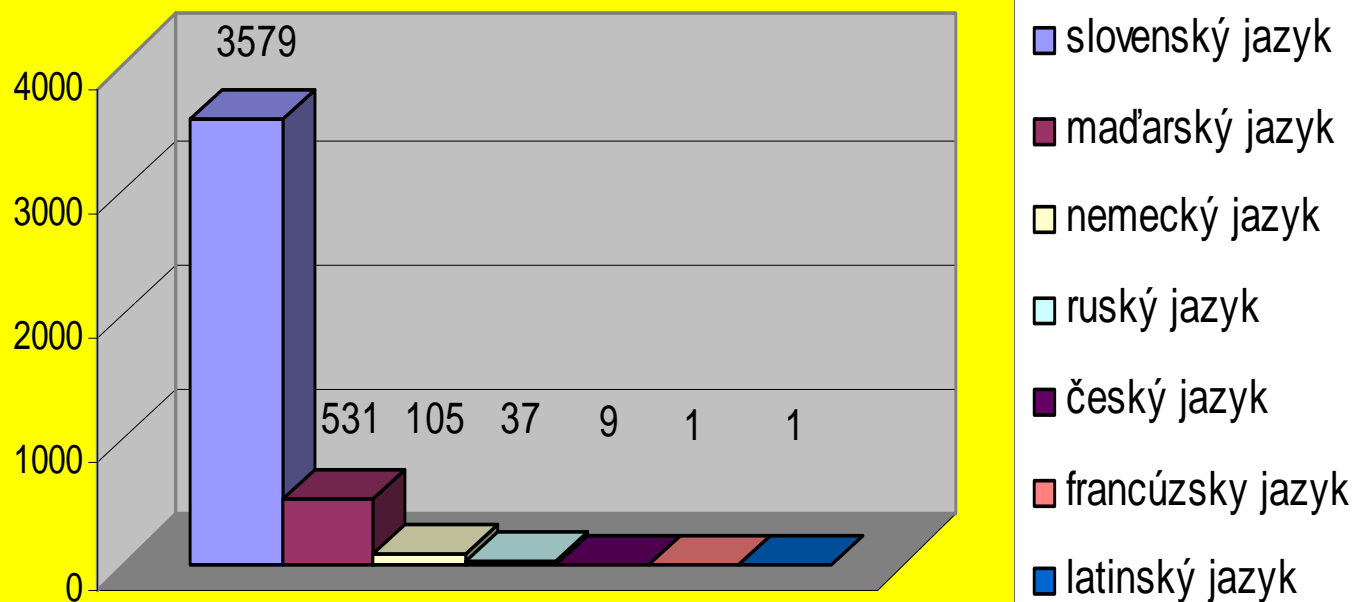
VŠS 1918/19-1952/53

Školy vydávajúce VSS v obd. 1918/19-1952/53

VŠS 1918-1953 z jazykového hľadiska

Zachované jednotlivé ročníky VŠS z jazykového hľadiska

Články vo VŠS 1918/19-1952/53

- Prevažujú **Spoločenské vedy**
(pedagogika a didaktika, história, filozofia, jazykoveda a literatúra, biografistika)
- **Prírodné vedy** zastúpené okrajovo
- **Príspevky:** odborné štúdie a state, eseje, úvahy, literárne práce + fotografie, ukážky umeleckých diel, architektonické návrhy
- **Autori:** pedagógovia, študenti, žiaci

Databáza článkov vo VŠS 1918/19-1952/53 (čiastková)

- Spracovaných **1704 bibliografických záznamov** = cca tretina z celkového počtu

Spracované MDT triedy:

Trieda	Počet záznamov
0 Všeobecnosti	15
1 Filozofia, psychológia, etika	19
2 Náboženstvo	56
5 Matematika, prírodné vedy	35
7 Umenie, šport	505
8 Jazykoveda, literatúra	216
9 Geografia, zemepis, dejepis (+ biografie)	850

Databáza článkov vo VŠS 1918/19-1952/53 (čiastková)

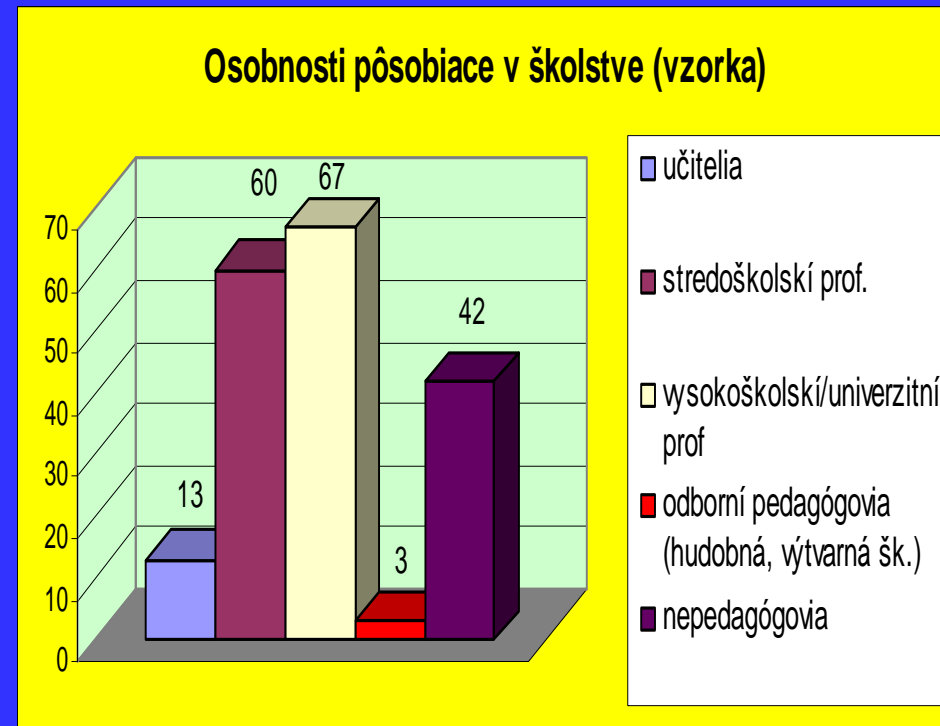
Záznamy v databáze z jazykového hľadiska:

Rozdelenie záznamov z jazykového hľadiska	
Jazyk záznamov	Počet záznamov
Slovenský jazyk	1267
Maďarský jazyk	240
Český jazyk	126
Nemecký jazyk	59
Ruský jazyk a Ukrajinský jazyk	9

Bio-databáza VŠS

1918/19-1952/53 (čiastková)

- Asi **620** biografických hesiel o 402 osobnostiach = cca tretina z celkového počtu
- **Vzorka: 200** osobností, z nich 185 pracovalo v školstve
 - **84** osobností eviduje Slovenský biografický slovník
- Databáza osobností pôsobiacich na Slovensku

Bio-databáza VŠS

- Kvalita a kvantita informácií v hesle ovplyvnená zdrojovými článkami

Zdrojové články (vzorka):

Články (hodnotiace, príležitostné, spomienkové)	6
Fotografie	30
Nekrológy	33
Oznámenia (príležitostné, smútočné)	8
Prejavy (príležitostné, rozlúčkové, slávnostné)	8
Profily	104
Správy (príležitostné, spomienkové)	5
Štúdie	6

Výročné školské správy 1850-1918

- Bibliografický zdroj: VÝROČNÉ SPRÁVY ŠKÔL Z ÚZEMIA SLOVENSKA ZA R. 1701-1918. Provizórny súpis. I. zv. Zostavili Ž. Gešková- T. Vančová. Bratislava : Univerzitná knižnica, 1985. 354 s.

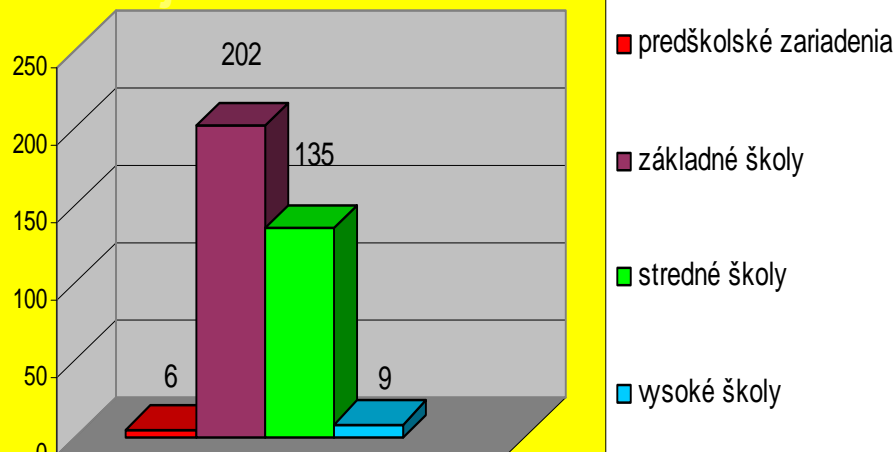

Úloha - BG VŠS 1851-1918 (súpis + rozpis článkov)

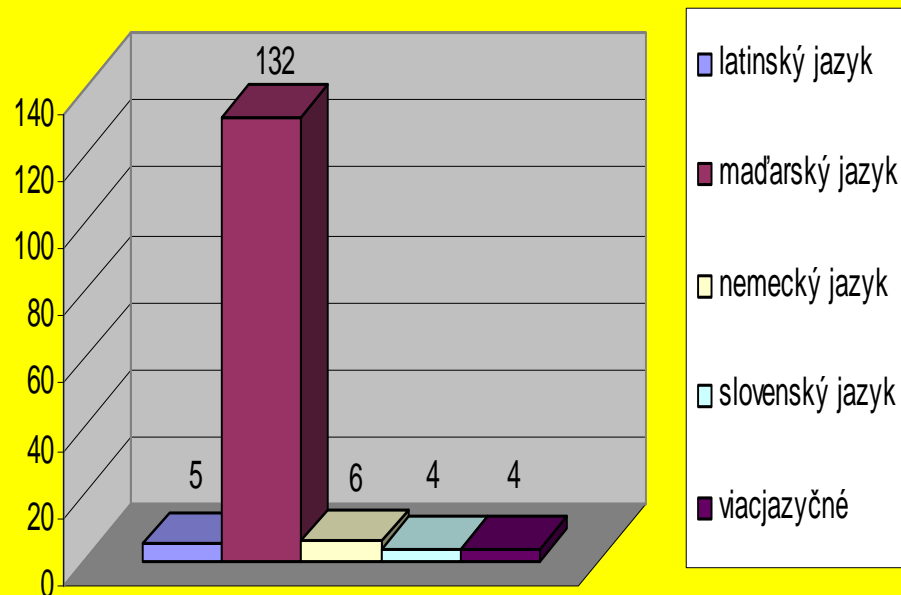
Údaje podľa provizórnych súpisov

školy vydávajúce VŠS 1850-1918

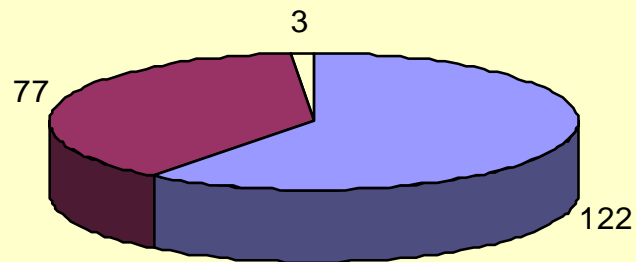
•Evidujeme cca 352 škôl v 95 lokalitách

VŠS 1850-1918 z jazykového hľadiska

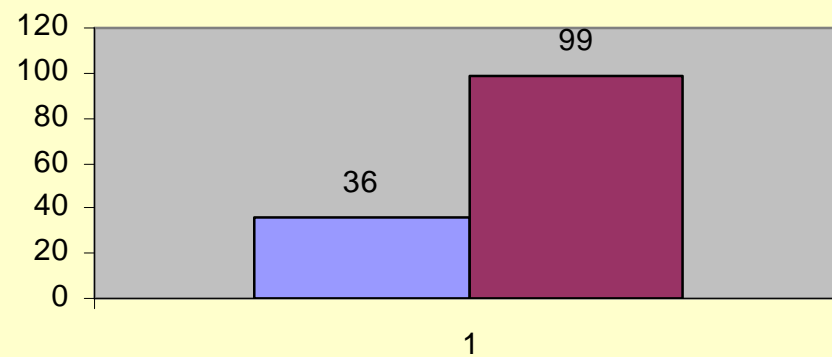

Výročné správy základných škôl 1850-1918

■ ľudové ■ meštianky □ osobitná starostlivosť

Výročné správy stredných škôl 1850-1918

■ všeobecnovzdelávacie ■ odborné

- Konceptia budúcej úlohy
 - nadväznosť na predchádzajúce práce a skúsenosti
- Metódy práce - možnosti
 - elektronizácia, internetizácia, digitalizácia

<http://phobos.ulib.sk/wwwisis/retro.htm>

<http://phobos.ulib.sk/wwwisis/clankyVSS.htm>

<http://phobos.ulib.sk/wwwisis/biografiaVSS.htm>

Ďakujeme za pozornosť

Kontakty:

bronislava.svobodova@ulib.sk

katarina.pekarova@ulib.sk